

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Iz državnega zbora.

Na Dunaji 12. aprila 1889.

Poslanec dr. Hrbst meni, da se to, kar se je pri odkupu zemljiškem in odpravi propinacije dovolilo deželi češki, moravski in v Šleziji tudi lahko prizna Galiciji in zdi se mu, da smo prisiljeni, da glasujemo za omenjeno postavo. Da se bode plačevalo vsako leto jeden milijon, tudi jako obžaluje, ali stvar se ne more več premeniti in to se bode plačevalo, če sedanjo postavo vsprejememo, ali pa ne. Nikakor pa ne moremo več priznati, kakor se je priznalo drugim deželam. Alinea paragrafa drugega, glaseč se: „Oproščenje (pristojbine) velja tudi za pobotnice glede izročitve odškodnine onemu, ki je odstopil pravico propinacijo.“ Tega oproščenja druge ne nahajamo, zaradi tega se tudi ne more vsprejeti.

Minister Zaleski zagovarja postavo in meni, da je to izjemni slučaj, ki zahteva tudi izrednih določb. Govoril je potem še dr. Menger o ti stvari in koncem poročevalec vitez Meznik. V podrobnih razpravi govorilo je o posamičnih točkah več govornikov in koncem vsprejela se je postava tudi v tretjem čitanju.

Na vrsti je nadaljevanje budgetne debate, in sicer člen: Oprava državnih železnic.

Poslanec dr. Schaup polemizuje zlasti z doktorjem Heroldom in mu pravi, da je zahteval uredbe, katerim manjkajo po vsem potrebnimi pogoji. Pri nas je v tem centralna moč premalo strogo urejena, pravi govornik in se ne more tako vzgledno opravljati, kakor na Pruskem, kar nam stavlja dr. Herold v izgled. Potem kritikuje jako ostro temeljne določbe voznine. V Avstriji imamo toliko izrednih cen glede voznje po železnicah, tako: letne liste za navadno ceno in znižano, sesonske liste, naročne liste, posebne za delavce, romarje itd. itd. Vlada torej sama zna, da je sedanje stanje v tej zadevi nepovoljno. Ptuj veščak pravi „V Avstriji je nemogoče prodreti z ostro cenilno reformo glede prevažanja oseb V Avstriji se vozijo namreč vse one osebe, ki bi mogle odpraviti brezpametni cenilnik po daljavi, ugodno in zastoj.“

Poslanec Siegmund naglašja prepričilo število voz. Dobro bi tudi bilo, da bi vodstvo državnih železnic časoma pošiljalo svoje inženirje v druge kraje, da bi študovali tamošnje uredbe. Prevažanje počasno in neugodno sedanjim časom škoduje ne samo interesentom, ampak tudi državi. Sedanji sistem ne zadostil bi nikakor potrebnemu naglemu prevažanju vojske o času vojne.

Poslanec kritikuje podrobno potem razne cene in razne liste. Potem govori za splošno jednako določanje časa železničnega v Avstro-Ogerski. Do sedaj je promet železnični v Avstro-Ogerski urejen po dveh urah. V deželah tostran Litave, izvzemši Galicije, po Praški, a v Ogerski in Galiciji po Peštanski. Potem naglašja govornik, da se uprav Čehom glede železničnih prog na Češkem in Moravskem dovoljuje veliko več, kakor pa Nemcem. Govornik je moral seveda koncem govora svojega nekoliko poprijeti Čeha in naglašati krivice, ki se gode v Avstriji ubogim Nemcem.

V današnji seji razpravlja se po nekaterih interpelacijah, ki nima jo širšega pomena, budget dalje. Na vrsti je „delež državni od čistega dohodka severne železnice cesarja Ferdinanda.“

Poslanec dr. Herbstu, ki pravi, da je poročevalec slabo poučen in deluje z napačnimi številkami, ko zagovarja manevre te železnice s prevožno ceno za premog, odgovarja poročevalec dr. Meznik. Herbst, pravi poročevalec, računa na izkazku, ki še ni definitivno dokončan in se torej ne more nikakor zmatrati pozitivnim. Sicer je pak naloga poročevalčeva uprav v tej stvari jako težavna. Poročevalec bil je osebno pri glavnem vodstvu te železnice, a neso mu mogli, ali pa neso hoteli dati družih števil, kakor te, ki so že znane. Po posebni prošnji posodilo se je poročilo, ki se razpošilja deležnikom železnice, le za dva dni, potem ga je moral oddati. Sploh je metoda severne železnice pač, da ravna s svojim opraviteljstvom tajno in so le deležniki poučeni. Državni delež pri tej železnici je jako omejen; prvič vlada pogoj, da deležniki ne smejo manj dobiti, ko 1000 gld. in ozirati se mora potem tudi na druge komercialne zadeve. S tem se konča etat trgovinski in na vrsti je poročilo o vladni predlozbi glede državnih podpor v olajšanje

stisk. Poročevalec dr. Kathrein jo priporoča v imenu odsekovem.

Poslanec Vošnjak oglasi se v tej resni stvari. Jako živo slika in krepko poudarja stisko vinskih krajev, katero je prouzročila nesrečna trtna uš. Stvar je tu tako silna, pravi poslanec, da se mora kar najhitreje preprečiti daljše uničevanje trt, in če ubožajo dotičniki popolnoma. Hasniti v istini more tu le državna pomoč. Zadeva se ne sme nikakor odlašati ter zmatrati najresnejšo, ker bi bili posledki daljšega uničevanja vinogradov po trtni uši za vinske kraje avstrijske osodepolni. Država naj niti ne čaka, da se dovoli postava, dovolijo sredstva v pomoč, temveč mora sama skrbeti, kar najhitreje, da si pridobi potrebnih vsot v vrnitev nesreče. Gospod poslanec predlaga potem resolucijo.

Poslanec Thurnher naglašja bedo, katera prouzroča v nekaterih krajih Predarlških naval Rena in to zlasti lansko leto. Država je dosedaj še vse premalo storila v bran te nevarnosti.

Poslanec Garnhaft navaja stiske nekaterih nižavavstrijskih krajev. Posl. dr. Steinwender isto tako v krajih koroških stisko, ki jo prouzroča tako pogosto povodenj.

Posl. Vošnjak opusti previdno svojo resolucijo in se upiše kot govornik v dotični zadevi v budgetnem oddelku „ministerstvo poljedelstvo“, kjer bode stvar lažje, določneje in uspešneje razpravljati. Sploh se bode od strani poslancev slovenskih za nesrečo in nevarnost, ki jo prouzroča filoksena, jako odločno zahtevala izredna pomoč. Debata se konča in glavni govornik poslanec dr. Neuner upa, da bode vlada uspešno pomagala ljudstvu in olajšala raznotere stiske.

Preide se v podrobno razpravo postave. Poročevalec dr. Kathrein predlaga v podrobni debati, ki se uname zlasti pri drugem in tretjem paragrafu, v imenu budgetnega odseka to resolucijo: C. kr. vladi se naroča, da predloži takoj v zopetnem zborovanju novo predložbo, tikajočo se državnih posojil in podpore za izredne stiske posameznih krajev v raznih deželah, katerim ne zadostuje sedanja predložba, oziroma ni za to, da bi se ustavno razpravljala.

Resolucija se vsprejme.

LISTEK

Troje srečanj.

(Ruski spisal J. S. Turgenjev, preložil Ivan Gornik.)

I.

(Dalje.)

In pripognivši se stopil je čez prag vrtnih vrat. Šel sem za njim. Prekorakavši malo dvorišče, stopila sva na zibajoče stopnjice krilca. Starec sunil je dveri. Imele niso ključavnice; vrhica z vozlom visela je iz ključavnične luknje. . . . Ustopila sva v hišo. Obstajala je iz petih ali šestih sob, in kolikor sem mogel razločiti pri slabem svitu, ki je skopo lil mej deseticami oknic, bila je oprava v teh sobah podpolnoma priprosta in slaba. V jedni iz njih (v tisti, ki je imela razgled na vrt) stal je majhen in starinsk klavir . . . privzdignil sem njegov upognjeni pokrov in udaril po tipkah: kisel, skripeč glas začul se je in bolestno zamrl, kakor bi tožil o moji predrznosti. Prav na ničem ni bilo spoznati, da so iz tega doma nedavno odpotovali ljudje; dišalo je v njem po nečem mrtvaškem in zadušljivem — neživem; le kak kje va

ljajoč se papirček naznanjal je s svojo beloto, da je pred kratkim padel tija. Pobral sem tak papirček; bil je košček pisma; na jedni strani zapisani sta bili s trdo žensko pisavo besedi „se taire?“ na drugi razbral sem besedo: bonheur . . . Na okrogli mizici poleg okna stala je kita poluvelih cvetic v čaši in ležala zelenkasta, zmečkana pentljica . . . vzem sem pentljico za spomin. — Lukjanič odprl je ozka vrata preplepljena s preprogami . . .

— Tu, rekel je iztegnivši roko: — tu je spalnica in tam za njo je še soba za postrežnico, drugih sob pa ni . . .

Vrnila sva se po koridoru. — In kaka soba je ondu? vprašal sem pokazavši široke, bele dveri s ključavnico.

— Tu? odgovoril mi je Lukjanič s tihim glasom. — To je tako.

— Tako . . . Shramba . . .

In stopil je v vsprejemnico.

— Shramba? Ali je ni možno pogledati?

— A kaj vam je do tega, gospod, res! rekel je Lukjanič nezadovoljno. — Kaj hočete videti? Kostni, stara posoda . . . shramba in nič več . . .

— Vender mi jo pokaži, prosim, starec, rekel

sem, dasi sem se v notranjosti sramoval svoje razdovednosti. — Vidiš, jaz bi rad . . . postaviti si hočem v svoji vasi istotak dom . . .

Postalo mi je tesno: dokončati nisem mogel začetega stavka.

Lukjanič stal je naklonivši na prsi sivo glavo in nekako čudno pogledoval me izpod čela.

— Pokaži, ponovil sem.

— No, izvolite, dejal je konečno, izvlekel je ključ in nerad odprl dveri. Pogledal sem v shrambo. V istini ni bilo v nji ničesar posebnega. Na stenah visele so stare slike, z mračnimi, skoro črnimi obrazi in hudimi očmi. Po tleh valjala se je razna šara.

— No, ali ste se nagledali? vprašal je černo Lukjanič?

— Da, hvala ti! rekel sem hitro.

Zaloputnil je dveri. Ustopil sem v vsprejemnico in iz vsprejemnice na dvorišče.

Lukjanič spremil me je, zamrmral: „oprostite“ in odšel v svoje krilce.

— In kaka gospa je včeraj pri nas bila v gostéh? zakričal sem za njim: — danes srečal sem jo v gošči!

(Dalje prih.)

Na vrsti je „fond melioracijni.“

Poslanec Richter je za postavu, a želi, da se poviša svota 500.000 gld. do 1 milijona.

Minister grof Falkenhayn pravi, da je v tej zadevi še premnogo dela in bi bile v zadostno popravno posameznih neprilik potrebne velike svote.

Tudi poslanec Fürnkranz je za to, da se poviša svota do 1 milijona. Minister grof Falkenhayn meni, da je želja pač umestna, a prosi, naj se postava ne zadržuje s tem predlogom. Danes se ni mogoče odločiti za višo svoto, kar se pač lahko doseže, če je postava že vsprejeta.

Postava se potem vsprejme brez predloga omenjenega v drugem in tretjem čitanju.

Vsprejmo se potem še budgetni oddelki: Končni centralni račun l. 1888. in sicer stroški državni v svoti 514,880.266 gld. 82½ kr. in dohodki v svoti 505,225.354 gld. 39½ kr. in privzete 9,554.912 gld. 43 kr. iz blagajnic. Vladi se prizna absolutorij.

Poročilo 17letnega poročila kontrolne komisije za državne dolgove se vsprejme, isto tako poročilo odseka hranilničnega glede predložitve v olajšanje pristojbin hranilnicam in posojilnicam po sistemu Raiffeisenovem. S tem se konča dnevni red.

Vsi poslanci čakali so že jedva konca seje, da bi zapustili za nekaj časa glasno dvorano in se razšli v razne kraje na velikonočne počitnice. Potrpeli so pak morali še nekaj časa, ker je imel poslanec grof Lažansky posebno interpelacijo za predsednika. Grof Lažansky stavi je namreč pred poldrugim letom že predlog, da se premeni § 68. pravilnika in sicer tako, da morajo ministri interpelacijam raznih poslancev najmanj v 14 dneh odgovoriti, oziroma utemeljiti, zakaj ne odgovore. Ta predlog pa še ni prišel na vrsto. Prav umestno navaja potem poslanec, da se je stavilo minister-skemu predsedniku, kot ministru notranjih zadev, 28 interpelacij, a on odgovoril je le sedmim; ministru finančnemu 15, odgovorilo se je šestim; ministru justičnemu 10, odgovoril je trem; ministru naučnemu 5, odgovoril je dvema; ministru trgovin-skemu 17, odgovoril je trem (!); ministru poljedelj-skemu 2, odgovoril je jedni in ministru za deželno brambo 4, a odgovoril ni nobeni (!). Prav dobro prime potem govornik zadnjega ministra in mu očita, da ravna sploh neumestno s poslanci. Grof Lažansky zahteva, da se omenjeni njegov predlog o premembah § 68. pravilnika brž ko mogoče po veliki noči stavi na dnevni red.

Predsednik obljubi, da bode storil, ako bode mogoče, ker je še toliko starejših predlogov nerešenih.

Poslanec dr. Kindermann prosi predsednika, da stavi kmalu na dnevni red poročilo odseka kazenskega proti pokvarjenju živeža in užitkov.

Predsednik pravi, da je ta stvar že pripravljena za dnevni red po veliki noči.

Potem se prečita interpelacija poslancev dr. Trojana, dr. Vašaty-ja in drugov ministru justičnemu, v kateri se grajaajo neredi pri sodiščih v Šleziji.

Dr. Lueger izroči predlog, da pripravi vlada predložbo v urejenje mirovlin vdov in sirot c. kr. državnih uradnikov.

Predsednik dr. Smolka pravi, da ne more določiti še dneva prihodnje seje in stori to pismeno. Potem želi vsem skupaj srečne in vesele praznike in koraka iz dvorane, za njim pa poslanci.

Govor drž. poslanca prof. Šukljeja v državnem zboru dne 10. aprila 1889.

(Konec.)

Njega ekselencija častiti gospod poslanec notranjega mesta Dunajskega, dr. Herbst, je v svojem današnjem govoru naglašal, kako se je razvila, od kar se je zgradila železnica Falknov-Graslica, industrija v tem kraju in tako se je ves kraj narodnogospodarski povzdignil. Ravno to, gospoda moja, se bode gotovo tudi zgodilo na Dolenjskem, tu bomo doživeli isto skušnjo, ko se enkrat ustvarijo pogoji, železnica, ki je za Dolenjsko zares neobhodno potrebna. Narodno gospodarstvo na Dolenjskem zares strašno propada in to je v zvezi s slabimi občili, to ve vsak, kdor pozna deželo. Usojam si le jeden simptom tega propadanja prav na kratko omeniti, simptom, kateri socialnim politikom daje dovolj misliti. Tiče se številke statistike prebivalstva in razmerja obeh spolov v največ krajih na Dolenjskem. Resnica je, da poslednja leta krepko moško prebivalstvo kar beži iz dežele. Če tudi so ljudje z malim zadovoljni, vendar ne morejo zadovoljiti potreb svojih zaradi narodnogospodarskega

propadanja, katero prouzročujejo slaba občila, kakor sem že rekel in nesejo delavne moči svoje čez ocean v Ameriko. (Čujte! na desnici.) Opozorim vas na rezultate poslednjega številenja z dne 31. decembra 1880; hočem navesti le nekaj vzgledov in nalašč le iz okrajev, kjer se dosti ali pa nič ne bavijo s krošnjarstvom. Vi veste, da sta povprek v Avstriji oba spola skoro v enakem številu. V naši državi polovici bilo je po ljudskem številjenju okroglo 10,800.000 moških in 11,300.000 žensk. Torej je razmerje moških k ženskam 48:54: 51:16. Vzemite si na primer političen kraj Črnomelj, tu najdete občino Semič, ki spada še k ugodnejšim, v kateri je 1050 moških in 1356 žensk. (Čujte! na desnici.) V tem okraju pa so občine, kakor Doblje, kjer je 483 moških, pa 608 žensk. V Čepeljah je 175 moških in 282 žensk, v Podgori 124 moških in 210 žensk, Radencah 168 moških in 328 žensk. (Čujte! Čujte! na desnici.)

To, gospoda moja, kaže vam, kako upliva ta narodnogospodarska beda na statistiko prebivalstva. Pa izseljevanje napreduje, in poslednje desetletje se jih vedno več izseljuje in ljudsko število 1890. leta bode v tem oziru pokazalo še žalostnejše rezultate. Jasno je torej, da se mora nekaj storiti, da se dežela obvaruje popolnega propada.

Zemljišča na Dolenjskem pri tako slabih občilih že skoro nič ne donajajo. Obresti so visoke in poleg tega v mnogih krajih še ni dobiti delavskih močij. Država začenja na Dolenjskem zgubljati davkoplačevalce in hkratu sposobni naraščaj za vojsko. Mislim torej, da je zadnji čas, da se vlada odloči, da kaj stori za Dolenjsko. Mi ne zahtevamo nič neizmerne. Za grajenje cele proge, ki bode merila 131½ kilometrov, bode z interkalarnimi obrestmi vred treba 9,347.000 gld. Od teh prevzame dežela pol milijona in 460.000 gld. bodo pa že prevzeli interesente, ne glede na olajšave, ki pridejo tukaj v poštev. Preračunjenje dohodkov, ki se je izvršilo v sporazumljenju in s sodelovanjem c. kr. generalnega nadzorstva, je pokazalo, da bi se vsa glavica, ki bi se porabila za grajenje te železnice, že pri sedanjih razmerah interesovala po 3%. Potem torej bi se obrestovala glavica, ki bi se porabila za grajenje, ko bi se odšteli že vsi obratni stroški, že sprva po 3%. Teda gre le za to, da se dobi oni znesek, kateri še manjka, ki se ne bode interesoval iz dohodkov, katerih se je sedaj nadejati, in tudi ne pokrili z doneski dežele in interesentov. Jaz mislim, da ta zahteva naša ni pretirana, omenim le, koliko je žrtvovala država od 1880. l. sem za grajenje državnih železnic po drugih deželah. Računski zaključki kažejo, da je država izdala za grajenje državnih železnic za podporo grajenja privatnih železnic od 1880—1887. leta 99,928.038 gld., za pokladanje drugega tiru po nekaterih železnicah 1,018.616 gld., vkupe torej 100,946.654 gld. v teh osmih letih. Proračun za lansko leto kaže sledeče podatke. Za grajenje državnih železnic se je proračunilo 6,240.000 gld., za udeležbo pri grajenju zasnobnih železnic 780.000 gld., za pokladanje drugega tiru in druge popolitve 2,800.000 gld. Če to seštejemo, pridemo do zaključka, da se je pod ministerstvom Taaffejevim izdala za grajenje državnih in za podporo grajenja privatnih železnic 110,766.654 gl. in dovolite mi, da opozorim vas na to, kaj je od te ogromne vsote dobila vojvodina Kranjska, če tudi je na vseh nad 5600 kilometrov obsegajočih državnih železnicah udeležena le z neznatno vsoto 984 kilometrov.

Če hočete na to imeti odgovor: Niti vinarja od te ogromne vsote ni dobila naša dežela! Še na nekaj moram opozoriti. Res je, da bode donesek države, če se ne odloči, da bi gradila to železnico kot državno železnico moral biti relativno znaten v razmerji k vkupni potrebi.

Pa ne glede na važnost proge, mislim vendar, da vlada jedne okoliščine ne sme prezreti. Prezreti ne bode smela, kake dobičke da dobiva država s Kranjskega, opozoril bina nekaj, kar se je že omenilo, pa dosedaj še ne zadosti naglašalo. To so izredni dohodki, katere dobiva država iz živorebernega rudnika v Idriji. (Čujte! Čujte!) Vzemite v roke računске zaključke poslednjih let, pa boste videli — ko so se odšteli vsi stroški, tudi stroški za produktivne naprave in nakupitev zemljišč, ki bi se prav za prav ne smeli izločiti da v štirih letih od 1884. do 1887. leta zašajo 2,107.150 gld. (Čujte! Čujte! na desnici.) Od teh pride samo na l. 1887. 819.493 gld. 1887. je bil zares uspeh v Idriji za 532.000 ugodnejši od proračuna.

Mislim, gospoda moja, da se zastopnikom s Kranjskega, od katerih moram reči, da smo popolnoma jedinih mislij v tem oziru ne glede na narodnost in stranko, katerej kdo pripada, ne bode moglo odgovarjati, da je njihovo zahtevanje neskomno, če hočemo, da se nekaj stori za nas in revno našo deželo, (Dobro! Tako je! na desnici.)

Gospod trgovski minister bode tako dober, da bode priznal, da v tem vprašanju, o katerem sem preverjen, da je vitalne važnosti za deželo našo, nismo nikdar brezozirno postopali. Bridko smo čutili stisko v deželi naši, borili smo se morali proti javnemu mnenju v naši deželi, pa smo ponižno čakali, dokler je kazal državni proračun leto za letom mnogo milijonov nedostatka, mirno glasovali smo za grajenje železnic v drugih deželah, ko so se gradile iz važnih prometno-političnih ali pa važnih občnodržavnih koristij.

In sedaj, gospoda moja, se je slika premenila. Primankljaj je, za sedaj vsaj, in nadejam se, za dolgo izginil. Mi sami smo k temu pripomogli, ko smo tudi mi našim davkoplačevalcem nakladali težkih bremen. Na drugej strani vidimo, da se bodo ostali doneski za stavbene dotacije, ki so se zahtevale za prejšnja grajenja železnic v letu 1890. najpozneje 1891 popolnem poplačali.

Pri tacih razmerah, mi boste vendar priznali, da bi bilo hudo zanemarjenje dolžnosti zastopnikov kranjskih, če bi pri tej priložnosti ne izjavili, da hočejo od sedaj z vso odločnostjo in z vsemi parlamentarnimi sredstvi delati na to, da se bode vsaj enkrat oziralo na to opravičeno zahtevo dežele naše. (Dobro! Dobro! na desnici.)

Visoka zbornica ima baviti se z dvema resolucijskima predlogoma glede dolenjske železnice. Jeden se je že 1886. leta predlagal in glede tega predlaga budgetni odsek, da se izroči železniškemu odseku v poročanje, drugi je pa predlagal moj prijatelj in tovariš gospod Pfeifer.

Nadejam se, da se bode ta rešila po naših željah in nadejam se, da bode tudi visoko vlado in zlasti gospoda trgovskega ministra vodila državniška modrost in, kar se slednjega tiče tudi strokovno znanje da v kratkem že v bližnjem obdobju zasedanji pride z vladno predlogo, ki bode ustregla željam našim in željam Dolenjske, da dobi tako nujno potrebno železniško zvezo. (Odobrovanje na desnici.)

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani, 16. aprila.

Minister notranjih zadev poslal je vsem deželnim oblastvom instrukcijo za oblastvene odposlance pri društvenih zborih in ljudskih shodih. V tej instrukciji se naglašajo, da morajo oblastveni odposlanci taktno, uljudno in odločno postopati. Govornikov ne smejo naravnost nagovarjati, ne posegati jim v besedo, pa tudi se ne mešati v debato.

Naučno ministerstvo bo nekda kmalu izdelalo predlogo novega šolskega zakona ter jo predloži gospodski zbornici prve dni maja. Teda se bode videlo, koliko hoče vlada ustreči raznim željam državnozbornske večine. — Izdati pa namerava učno ministerstvo tudi novo predlogo glede izpitov na češkem vseučilišču v Pragi, v kateri se bode oziralo na želje Čehov.

Volilni odbor nemških veleposestnikov na Češkem je sklenil, da bode priporočal volilnemu shodu nemških veleposestnikov, da vsprejmejo nemški veleposestniki mandate, katere jim ponuja konservativno veleposestvo s pogojem, da bodo zastopniki nemškega veleposestva ustopili v deželni zbor le tedaj, če se tudi drugi nemški poslanci odločijo zopet za aktivno politiko. Seje volilnega odbora so se udeležili tudi zaupni možje Schmeikal, Plener, Scharschmid, in Bärnreither.

Vnanje države.

Bolgarski vladar obiskal bode razna mesta severne Bolgarije. O veliki noči bode v prestolnici nekdanjih bolgarskih carjev v Trnovem. Prizadeval si bode povsod pridobiti odličnjake na svojo stran.

Kake politične posledice bode imela premena rumunskega ministerstva, se sedaj še ne more nič gotovega reči. Toliko je gotovo, da prememba vlade rumunske dokazuje, da se je avstrijski upliv v Bukureštu precej pomanjšal. To se bode najbolj s tem pokazalo, da se še nadalje ne bode sklenila trgovska pogodba ter se bode nadaljevala carinska borba. Prevelike važnosti pa tej ministerski premembi ne smemo pripisovati, kajti saj še ne vemo, kako dolgo se bode obdržal Catargi. Sicer pa tudi ne smemo pozabiti, da ta mož ni prvič minister. Ministral je že od 1870. do 1876. leta in tedaj je bil razupit za privrženca Avstrije. Potem sta prišla na krmilo brata Bratiano drug za drugim. Oba sta veljala za velika prijatelja Rusije, a kmalu

se je pokazalo, da sta naklonjena Avstriji, posebno Demeter Bratiano je bil postal velik „avstrofil“, če tudi so o svojem času Dunajski in Peštanski oficijozno trdili, da je le orodje Gorčakova in Ignatjeva. Pozabiti pa tudi ne smemo, da Rumuni neso Slovani, da torej neso prijazni Rusiji iz plemenske sorodnosti, temveč se jej le zaradi tega laskajo, ker se je boje ali ker upajo od nje kaj doseči.

Odbor boulangistov je sklenil, da naj se Boulangerjeva sozatoženca grof Dillon in Rochefort nikar ne zglasita francoskemu senatu. Ta sklep je bil pa prav odveč, vsaj bi itak se ne bila oglašila. Če bi se bila mislila pred senatom zagovarjati, bi ne bila pobegnila v Bruselj. — V nedeljo priredili so bili Boulangerjevi pristaši banket, pri katerem je poslanec Laguerre prečital govor, kateri bi imel bil govoriti Boulanger. V tem govoru se pravi, da leto 1889. mora venčati delo 1789. leta s tem, da dovrši demokratične reforme. Take re forme so pa mogoče le v republiki, kajti le republičanska vladovina more sporazumeti vse stranke. Republika pa ne sme biti parlamentna, ki je do volj pokazala, da ne more ničesar dovršiti, ker je popolnoma onemogla.

Po mnogih krajih v Italiji zlasti v Apuliji vlada velika beda. V tej pokrajini, ki je bila nekda žitnica Italije, kmetijstvo močno propada zaradi velikih davkov. Delavci nemajo dela in zaradi tega v več krajih razsajajo. Posebno pa prebivalstvu škoduje carinska borba s Francijo. Po kletih imajo mnogo vina, za katero bi si dobili denarja, pa ga prodati ne morejo, ker je izvoz v Francijo nemogoč. Kritično narodnogospodarsko stanje bode italijanski vladi delalo velike preglavice. Mnogo so zakrivile vlade same, ker so skrbele le, kako da pridobe Italiji veljavo pred svetom, umešala se je celo v kolonijalno politiko, kar jo je stalo mnogo milijonov, dočim se za blagostanje dežele dosti brigala ni.

Dopisi.

Iz Ljutomera 15. aprila [Izv. dop.] Mej kraje, v katerih se je ljudstvo že v prvih letih zdajega ustavnega življenja zavedlo danih mu svojih pravic, smelo šteje mo kraj Ljutomerški. Na tabo rih, katerih je prvi bil v Ljutomeru, je na tisoče in tisoče zbranih izražalo in zahtevalo svoje pravice. Tistega časa so se snovala slovenske čitalnice in leta 1867. se je tudi v Ljutomeru ustanovila slovenska čitalnica. Kako živo pa je tudi bilo prva leta društveno življenje v Ljutomerski čitalnici. Vse se je tam zbiralo, vse je tja zahajalo; znanec je našel tam znanca, prijatelj prijatelja in tujec narodnjak prišedši v Ljutomer našel je v čitalnici zavedne narodnjake. Ker se je vse zanimalo za čitalnico, je imela ista tudi dosti udov in gmotno stanje njeno bilo je ugodno; valed tega je bilo njeno delovanje lahko, mnogostransko in uspešno. Starejši izmed nas se še dobro spominjajo slovenskih gledališnih iger, ki so se takrat igrale v Ljutomerski čitalnici. Preteklo je mnogo časa, Ljutomerska čitalnica ni zaspala, kakor marsikatera druga, tudi ni pod najneugodnejšimi razmerami. Lansko leto se je napravilo nekaj izletov v bližnjo okolico, preteklo zimo so se čitalnični udje in njihovi prijatelji zbirali pri zabavnih večerih. V nedeljo 7. aprila pa se je zbralo v gostilni gosp. Vavpotiča pri zabavnem večeru, prirejenem po tukajšnji čitalnici toliko ljudij, kakor še dozda nikdar ne in to iz radovednosti in zavoljo zabave. Imenovani večer so namreč naši diletantje igrali gledališčno igr o „Eno uro doktor“. Na novo prirejenem odr u so dr. Žerjav (g. Freuensfeld), svet. Borna gospa (g. Karpa), Ema njena hči (g. Preširen) Škrjanec (g. Kovačič), Ančika (g. Babnik), Sedlač (g. Schneider), Plesnik (g. Sever), Veternik (g. Volovec), lekarnični učenec (g. Vavpotič) tako dobro rešili svoje vloge, da jih je bilo veselje gledati in poslušati. Radi tega pa tudi ni izostala zaslužena hvala, katera se njim igralcem, gospodom pevcem in pevkinjam pod vodstvom g. Horvata in vsem drugim, ki so tako radi ponudili svojo pomoč, tukaj iznova izreka s prošnjo, naj pozabijo trud za priprave in naj se nam v kratkem zopet pokažejo na gledališčnem odr u.

Domače stvari.

— (Volilci II. razreda) imeli so včeraj zvečer v mestni dvorani svoj shod, pri katerem je bilo navzočih 46 volilcev. Po nagovoru g. dr. viteza Bleiweisa bil je predsednikom shodu izbran obč. svet. g. Ivan Gogala, ki je potem otvoril shod in naznanil, da letos izstopijo iz mestnega zbora gg. Fr. Povše, župnik Rozman, dr. Vošnjak in T. Zupan, dal posamične kandidature na razgovor. Kandidatura g. ravnatelja Fr. Povšeta vsprejela se je soglasno brez debate. Pri

kandidaturi g. župnika Rozmana, oglašil se je k besedi krojaški mojster gospod Matija Kunc ter v imenu obrtnega društva izrekel željo, da bi se na obrtnike več ozira jemalo. Vsled prenar edbe volilnega reda, je mej volilci števil obrtnikov jako narastlo, tako da imajo v III. razredu večino, v II. razredu jih je pa tudi do 200. V razmeri s številom pristojala bi jim tretjina v mestnem zboru. Ko je potem še pojasnil stališče obrtnikov, predlaga v obrtnega društva imenu, da bi se kandidatom v II. razredu imenoval g. Jernej Žitnik, hišni posestnik, član trgovinske zbornice in načelnik največje zadruga, če vljarske. Ta predlog vzbudil je obširno debato. Kandidaturo g. župnik Rozmana priporočal je g. kaplan Žlogar, g. Gogala poudarjal je, da je že šest obrtnikov v mestnem zboru, kar je izvestno dovolj ter opravičeval mestnega zbora postopanje v znani zadevi mizarskega konzorcija. Gosp. Valentinčič se čudi, da baš letos obrtniki silijo v mestni zbor, g. Ign. Žitnik pa trdi, da g. Kunca predlog izvira iz animoznosti proti duhovništvu. Predlagatelj g. Kunc replikuje vsem onim govornikom, rekoč, da on in sploh obrtniški stan nema nikake mrznje proti duhovništvu, a hoče le zastopati svoje stanovske interese. Gledé glasovanja o kandidatih predlaga se potem glasovanje z listki, kar pa ni obveljalo. Sklene se, da se stranke ločijo na obe strani dvorane in kandidatura župnika Rozmana vsprejme se z znatno večino. Kandidaturi dr. Vošnjaka in prof. T. Zupana vsprejeli sta se brez ugovora, na kar se je shod zaključil.

— (Osobna vest.) Računski oficijal gosp. Aleksander Altenburger imenovan je računskim revidentom v IX., računski asistent g. Andrej Rieder računskim oficijalom v X. in računski praktikant g. Fida Jagodič računskim asistentom v XI. dijetnem razredu pri računskem oddelku tukajšnjega c. kr. finančnega ravnateljstva.

— (K „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“ pristopilo je nadalje „Slovenjegraško učiteljsko društvo“ in „Brežiško-Sevniško učiteljsko društvo“, tako da „Zaveza“ šteje 18 slovenskih učiteljskih društev. Delegatom so še izvoljeni: za „Mariborsko učiteljsko društvo“: gg. L. Lavtar in J. Koprivnik, c. kr. profesorja; Rošker in Praprotnik, učitelja, M. Nerat; — za „Slovenjegraško učiteljsko društvo“: g. J. Barle, ravnatelj v Slovenj gradci; — za „Društvo učiteljev in šolskih prijateljev šolskega okraja Logatskega“: gg. Inglič Jak., Kernec Iv., Kleč Avg., Požnenel Iv., Repič Peter, Ribnikar Vojteh, Zupančič Vil., Žirovnik Josip; — za „Brežiško-Sevniško učiteljsko društvo“: gg. Slanec Ernest in Skalovnik Anton; — za „Ormoško učiteljsko društvo“: gg. Porekar Anton in Rakuša Fran. Pozor č. gg. delegatom in drugim udeležencem zaveznega zborovanja v Ljubljani dne 22. in 23. aprila! — Za vožnjo po železnicah osnovalni odbor ne more preskrbeti znižane cene, ker je preobložen s delom. Sploh daje južna železnica neznatne olajšave, takó, da je ceneje se poslužiti „tour in retour-kart“, ki veljajo za 3 dni, ne ustevisi nedelj in praznikov. Da se Ljubljanski gg. sodrugi vedó ravnati v svojih pripravih, prošeni so vsi č. gg. delegati in drugi udeleženci zborovanja, naj „Slovenskemu učiteljskemu društvu“ v Ljubljani naznanijo vsaj do 17. t. m. svojo udeležitev. Za zbiranje udeležencev zaveznega zborovanja določena je soba „Slovenskega učiteljskega društva“ na sv. Jakoba trgu št. 10, od koder gredo potem vsi gg. delegati v mestno dvorano. Za zabavo in vse drugo skrbi krajni odbor, oziroma „Slovensko učiteljsko društvo“. Omeniti je še, da je c. kr. profesor, g. A. Lavtar iz posebne prijaznosti obljubil govor „o reformi računstva“, kateri govor je velike važnosti za slovensko učiteljstvo.

— („Učiteljski Tovaríš“) ima v 8. šte v. nastopno vsebino: Prvi glavni zbor „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Ljubljani. — Domača vzgoja. Piše Jakob Dimnik. — Svitoslav i Danica. — O šolskih vrtéh. (Govoril Vojteh Ribnikar.) — Pogovor o vremenu. — Dopisi. — Premene pri učiteljstvu.

— (Urejenje služnin poštnih in brzojavnih slug.) Po zakonu, kateri je trgovski minister 12. t. m. predložil državnemu zboru in kateri ima stopiti v veljavo z dnem 1. julija t. l., dobivali bodo poštni in brzojavni sluge plače, aktivitetne doklade in službeno obleko. Plača obstoji iz treh razredov. V prvem in drugem razredu razvrščene so plače v dve vrsti po 600 in 550 in pa

po 500 in 460 gld. na leto, v tretjem razredu pa znaša letna plača le 400 gld. Pri uvrstitvi v navedene razrede se dosedanji dohodki poštnih in brzojavnih služabnikov ne smejo kratiti. Napominani sluge imajo pravico do umirovljine, katera se jim odmeri po letni plači, kakor drugim državnim slugam. Aktivitetna doklada ravna se po bivališči dotičnega sluga. Novi zakon pak ne zadeva pomožnih slug in pismonoscev na kmetih. Vsled te preosnove povišali bodo služnine 6340 osobam, mej temi 2500 pismonoscem in 2000 pošto-uradnim slugam, na leto vkupe za 400.000 gld. — Ta poboljšek, kateri se plačuje iz državnega zaklada, je neznaten nasproti težkemu in odgovornemu poslu najnovejših državnih služabnikov.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Opatija 15. aprila. Generalni ravnatelj Schüler z Dunaja semkaj dospel, da vsprejme cesaričinjo vdovo Štefanijo, ki misli s belgijsko kraljico in s princesinjo Klementino obiskati to kopališče.

Rim 15. aprila. Papež Lev XIII. bode nekda čednostno rožo letos v veliki noči cesaričinji vdovi Štefaniji poslal.

Bukurešt 15. aprila. V zbornici stavljen predlog, vladi izreci se nezaupnica, odklonil se je s 76 proti 69 glasom.

Pariz 15. aprila. Policijsk komisar prišel včeraj v stanovanje Boulangerjevo, Rochefortovo in Dillonovo in konstatoval, da so od sotni.

Razne vesti.

* (Novakova afera.) Dognalo se je, da je Avgust Novak, katerega so prijeli v Monaku, uložni listek soproge svoje, glaseč se na 100.000 gld. zastavnih listov Ogersko-zemljiščno-kreditne banke iz blagajnice ukrad in ponarejenega podtaknil. Novak je tudi poskusil s ponarejenimi menicami dobiti si denarja. Z goljufijami je napravil škodo, kolikor se je do sedaj dognalo 152.207 gld. Soprog svoji je z goljufijo pri Avstro-Ogerske banki oškodoval za 100.000 gld., poleg tega je pa še jedenkrat obdržal kupone za 2200 gld. Nekega inženjerja na Dunaji je opeharil za 5000 gld., nekež tvrdki poneveril 2027 gld. Tvrdko A. Löw je s ponarejenimi menicami opeharil za 32.000 gld. Poleg tega je nekega zasobnika v Badenu presleparil, da mu je posodil 13.000 gld. Te svote bodo najbrž zgubljene, ker sam nema družega nego neko ulogo za 1000 gld., katero je uložil pri Avstro-ogerske banki, da je dobil uložni list, katerega je potem popravil in porabil za svojo goljufijo. Njegovega sokrivca Ferdinanda Meissnerja so pa prijeli v Budimpešti.

* (Rabelj — ubijalec.) Berolinski rabelj Krauts sprl se je koncem preteklega meseca s svojim pomočnikom, čevljarjem Gumihom in ga mej prepriom in pretepom toliko silno sunil z nogi, da je nesrečni mož po strašnih bolečinah 7. t. m. umrl.

Poslano.

Blagorodni gospod

Friderik vitez pl. Schwarz,

c. kr. okrajni glavar

v Postojni.

Oprostite, da se še jedenkrat oglasim, kar pa ne storim z nado, da bode Vi gospod postali iz Savla Pavla. To storim radi tega, ker obžalujem, da skušate Vi gospod z lažjo resnico spodkopati, kar ni vitežko in ne plemenito. Radi tega primoran sem, javno izreči, da dokler Vi gospod temeljito ne dokažete tega, kar o meni v Svojem poslanem trdite, zmatram Vas kot preprostega obrekovalca.

S primernim spoštovanjem

Hinko Kavčič,

deželni poslanec.

Na Razdrtem 14. aprila 1889.

Za vnanjo porabo. Pri protinu in trganji, bolečinah po udih in vsakovrstnih unetjih pokazalo so je posebno uspešno Moll-ovo „Francosko žganje“. Steklenica stane 90 kr. Vsaki dan ga razpošilja po poštne povzetji A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 12 (55-4)

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji

za vse leto gld. 4.60; za pol leta gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Listnica upravnistva: Gospod Jos. M. . . . r v Dolenji Vasi: „Janežičevo Slovnico“ lahko naročite v tiskarni „Družbe sv. Mohora“ v Celovci. Stane 1 gld. 30 kr.

Tujci:

15. aprila.

Pri **Malič**: Plantan iz Radovljice. — Baller, Godina, Druhs, Reinhard, Szlavick z Dunaja. — Leskovec iz Idrije. — Löffler iz Brna. — Kopper iz Linca. — Coris, Leban iz Trsta.

Pri **Slonu**: Košar z Dobrave. — Kutzer, Richard iz Monakovega. — Bohutinska iz Boštana. — Feldman, Franck iz Grada. — Haas iz Kamnika. — Jakob Merighi iz Trsta. — Lunaček iz Travnika. — Lusinski z Dunaja.

Pri **Avstrijskem cesarju**: Bertos, Müller, Politschan iz Trsta. — Reitzer iz Novega Sada. — Golob iz Toplice.

Pri **Južnem kolodvoru**: Polak iz Grada. — Rašenič iz Celovca.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
15. aprila	7. zjutraj	730.0 mm.	5.6°C	sl. zah.	jas.	1.60 mm.
	2. popol.	729.5 mm.	9.6°C	sl. jz.	obl.	
	9. zvečer	729.1 mm.	6.6°C	sl. vzh.	jas.	dežja.

Srednja temperatura 7.3°, za 1.8° pod normalom.

Dunajska borza.

dné 16. aprila t. l.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

	včeraj	—	danes
Papirna renta	gld. 85.05	—	gld. 85.05
Srebrna renta	85.50	—	85.70
Zlata renta	110.60	—	110.95
5% marcna renta	100.15	—	100.25
Akcije narodne banke	907.—	—	906.—
Kreditne akcije	298.—	—	297.75
London	120.20	—	120.25
Srebro	—	—	—
Napol.	9.51 1/2	—	9.51 1/2
C. kr. cekini	5.68	—	5.68
Nemške marke	58.72 1/2	—	58.75
4% državne srečke iz l. 1864	250 gld.	138 gld.	—
Državne srečke iz l. 1864	100	181	60
Ogerska zlata renta 4%	—	102	75
Ogerska papirna renta 5%	—	96	05
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	—	104	75
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	125	—
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	—	121	25
Kreditne srečke	100 gld.	192	—
Rudolfove srečke	10	—	—
Akcije anglo-avstr. banke	120	127	70
Tramway-društ. velj. 170 gld. a v.	—	—	—

Takoj delujoče.

Uspeh zagamčen.

Neizogibljivo!

Denar dobi vsaki takoj povrnen, pri katerem ostane moj sigurno delujoči

ROBORANTIUM

(brado ustvarjajoče sredstvo)

brez uspeha. Ravno tako sigurno pri plešah, izpalih in osivelih lasih. Uspeh po večkratnem močnem utrenji zagamčen. Pošilja v steklenicah po 1 gld. 50 kr. in v steklenicah za poskus po 1 gld.

J. Grolich v Brnu.

V Ljubljani se dobiva pri g. **Edvardu Mahr-u**; v Trstu A. Prazmarer, P. Prendini; v Gorici lekar C. Cristofaletti; v Reki lekar J. Gmeiner; v Celju Ed. Fellé; v Mariboru J. Martinz; v Gradcu: Kasp. Roth, Murplatz 1.

Tam se tudi dobi:

Eau de Hébé, orijentalno lepotoilno sredstvo, ki nareja nežnost, belino in obilnost telesa, odstranjuje pege in lase — cena 85 kr.

NI sleparija!

(651—13)

Umrli so v Ljubljani:

14. aprila: Jakob Virk, delavec, 73 let, Vegove ulice št. 10, za pljučnico.

15. aprila: Marija Tegel, mestna uboga, 76 let, Kolodvorske ulice št. 7, za oslabljenjem. — Ivan Höllauer, prisiljenec, 32 let, Poljanski nasip št. 50, za vnetjem pljuč.

V deželnej bolnici:

14. aprila: Jera Selan, kajzarjeva žena, 42 let, na porodu. — Marija Doktor, gostija, 75 let, za starostjo.

VIZITNICE

prporoča

„Narodna Tiskarna“

po nizkej ceni.

Nič več mokre noge ali trdo usnje!

To doseže le **I. Bendiksa** iz **Št. Valentin** (56—17)

c. kr. privilegovana nepremočljiva

hranilna mast za usnje,

potrjena s stotinami spričeval (cene: cela škatlja 1 gld., 1/2 škatlje 50 kr., 1/4 škatlje 25 kr., 1/8 škatlje 12 1/2 kr.); potem za likanje usnja **ravnokar patentovana**

hranilna tinktura za usnje,

ne lak za usnje ali momentni lik, tudi ne apretura za usnje, marveč bolj oljnato likalno črnilo, katero je preskusilo c. kr. državno vojno ministerstvo ter dovolilo, da se sme rabiti za usnje v c. kr. armadi. Cene: 1 kilo 1 gld. 20 kr., 1 steklenica št. 1: 1 gld., št. 2: 40 kr., št. 3: 20 kr. — Razprodajalcem rabat. Dobiva se v vseh večjih krajih monarhije; v Ljubljani pri gg. **Schusnig-u & Weber-ju** in **A. Krisper-ju**. — **Svarimo pred ponarejanji!** — Prosi se za **ponudbe v razprodajanje**, kjer še ni založbi.

(286—1)

Volitveni razpis.

V zmislu §. 17. občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano se daje na znanje, da bodo letošnje

dopolnitvene volitve občinskega sveta

vršile kakor običajno v mestni dvorani in da bode volil:

dné **23. aprila III. volilni razred,**

dné **25. aprila II. volilni razred,**

dné **27. aprila I. volilni razred,**

vsak od 8. do 12. ure dopoldne.

Če bo treba ožje volitve, vršila se bode v dan po prvi volitvi, t. j. dné 24., oziroma 26. in 28. aprila tudi dopoldne od 8. do 12. ure v mestni dvorani.

Izstopijo letos sledeči gospodje občinski svetovalci, in sicer izmed izvoljenih:

a) od III. volilnega razreda:

Klein Anton,

Dr. Gregorič Vinko;

b) od II. volilnega razreda:

Povše Fran,
Rozman Ivan,
Dr. Vošnjak Josip.
Prof. Zupan Tomo;

c) od I. volilnega razreda:

Dr. Moschè Alfons,
Murnik Ivan,
Pakič Miha,
Ravnikar Franc.

Voliti bode torej III. volilnemu razredu 2 člana, II. in I. volilnemu razredu pa po 4 člane občinskega sveta.

Ostanejo pa člani mestnega zastopa še naslednji gospodje:

Benedikt Josip,
Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški Karol,
Dolenec Oroslav,
Gogola Fran,
Grasselli Peter,
Hrasky Iv. Vladimir,
Hribar Ivan,
Kajzel Peregrin,
Ničman Henrik,
Nolli Srečko,

Petričič Vaso,
Dr. Starč Josip,
Dr. Tavčar Ivan,
Tomek Josip,
Tomšič Ivan,
Valentinčič Ignacij,
Velkovich Ivan,
Zitterer di casa Cavalechina
Mat. vitez,
Žagar Karol,
Železnikar Ivan.

V Ljubljani, dné 8. aprila 1889.

Župan: **Grasselli.**

Pijanino

dobro ohranjen, ki ima dober glas, **proda se za 150 gld.** na Mestnem trgu št. 8, II. nadstropje, na dvoriščne strani. (285 1)

Za velikonočne praznike

dobivajo se

v pekarni **Jak. Zalaznika** na Starem trgu hiš. šte. 19 jako okusni

kolači in potvice.

kakor tudi

vsakovrstni fini kruh na vago, pince in različne nasladne pekarije.

Za mnogobrojni obisk se udano priporoča

Jakob Zalaznik,

(279—2)

pekovski mojster.

Ne zameniti z Radgonsko.

Radenska kislá voda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goríc.

Kot zdravilna voda.

Radenska kislá voda ima med vsemi evropskimi kisleci največ **natrona** in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledlacih, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji, pri zastitjenjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vredu, katarjih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda.

Vsled obilne ogljene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislá voda najbolj priljubljena poživiljača pijača. Pomešana s kislím vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šameča, žejo gaseča pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo.

Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislá voda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatno, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja.

Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gorkoto. Skušnja uči, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gld.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo.

Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, natrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnage. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih scavniske prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enacij razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastoj in franko kopališče radenske slatine na Štajerskem.

V zalogi imata kisló vodo **Ferdinand Plautz** in **Mihael Kastner** v Ljubljani.